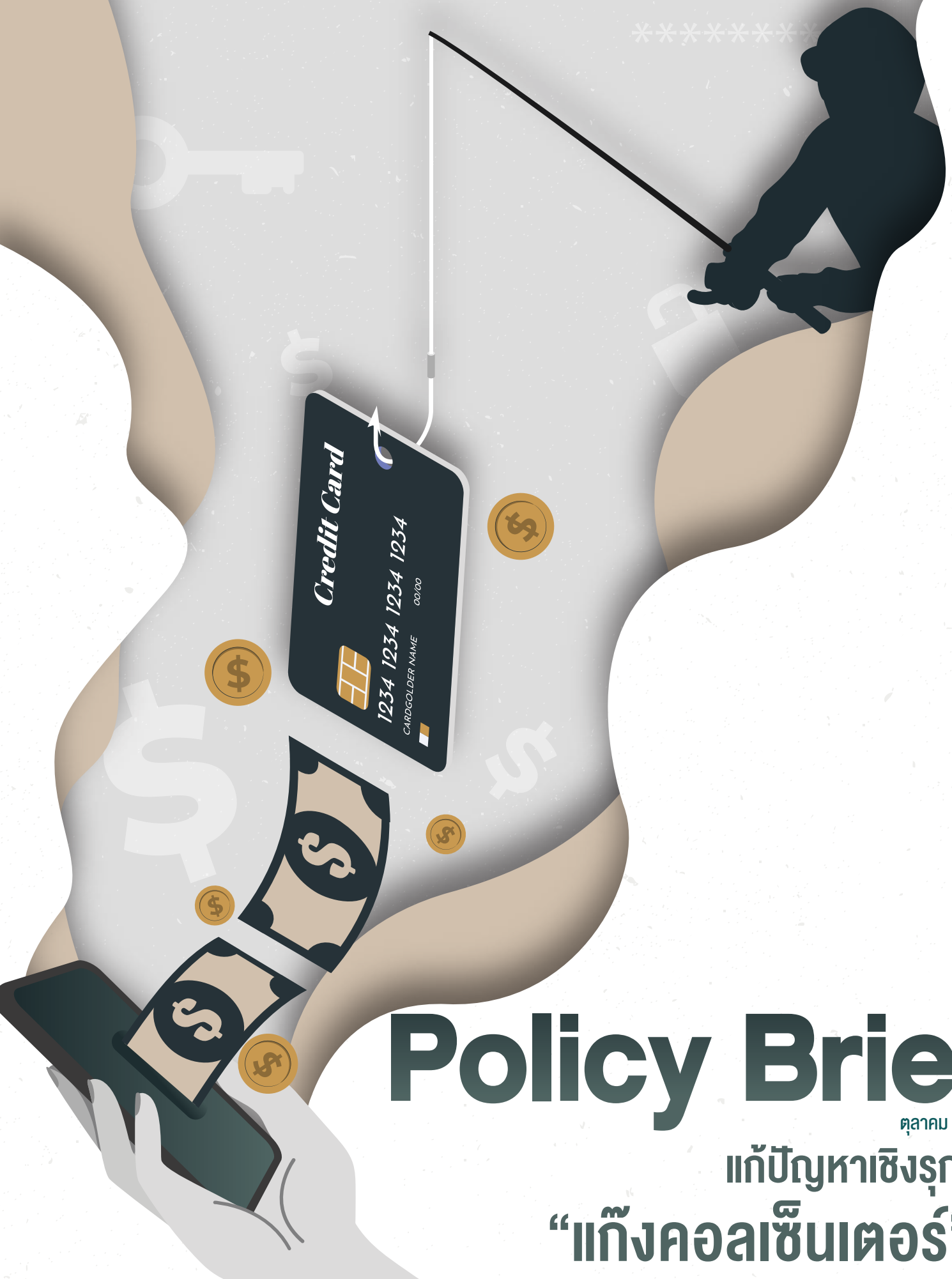

Policy Brief

ตุลาคม 2566

แก้ปัญหายิงรุก
“แก๊งคอลเซ็นเตอร์”

“ ไทยควรแก้ปัญหาเชิงรุกกับปัญหาแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โดยภาครัฐเน้นปฏิบัติการแบบป้องกันและปราบปรามที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วย ร่วมกับการสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนทุกกลุ่ม เพื่อให้รู้เท่าทันกลโกงต่างๆ จะช่วยควบคุมปัญหาแก๊งคอลเซ็นเตอร์ไม่ให้ลุกลามจนเกินเยียวยา ”

“แก๊งคอลเซ็นเตอร์” เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่กำลังคุกคามประชาชนทั่วโลก และมีรูปแบบหลอกลวงมากมาย เช่น ส่งข้อความ SMS หลอกลวง สร้างเว็บไซต์ปลอม แอปพลิเคชันปลอม แพลตฟอร์มธนาคารปลอม เพื่อหลอกขโมยข้อมูลส่วนบุคคล หรือเป็นร้านค้าออนไลน์ ที่หลอกให้ประชาชนหลงเชื่อทำธุรกรรมทางการเงิน เป็นต้น

SMS

Link

 ปี 2564
ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม
1,600 ล้านบาท

ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ศปอส.ตร.) หรือ ตำรวจไซเบอร์ รายงานว่ามีรูปแบบการหลอกลวงถึง 18 รูปแบบ ภัยจาก “แก๊งคอลเซ็นเตอร์” ที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วในประเทศไทย ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างใหญ่หลวงถึง 1,600 ล้านบาท ในปี 2564

ศูนย์บริหารการรับแจ้งความคดีออนไลน์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้เปิดเผยว่ามีการแจ้งความคดีออนไลน์มากถึง 313,804 เรื่อง ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2565 ถึง 19 สิงหาคม 2566 ซึ่งไม่อาจประเมินมูลค่าความเสียหายได้ การจับกุมแก๊งคอลเซ็นเตอร์รายใหญ่รายหนึ่งในเดือนพฤษภาคม 2566 พบว่ามีการกระทำความผิดเชื่อมโยงกว่า 8,500 คดี และมีมูลค่าความเสียหายเกินกว่า 8,000 ล้านบาท⁵

การแจ้งความคดีออนไลน์
313,804 เรื่อง

ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2565 ถึง 19 สิงหาคม 2566

ปัญหาหลักที่ทำให้แก๊งคอลเซ็นเตอร์ขยายตัวอย่างรวดเร็ว คือ “การใช้บัญชีม้า” ที่ยากต่อการควบคุม และการขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เช่น สถาบันการเงิน และความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อตรวจสอบเส้นทางการเงิน⁴

1. ในด้านนโยบาย

การจัดการปัญหาแก๊งคอลเซ็นเตอร์เป็นเรื่องสำคัญที่ควรให้ความสำคัญ โดยควรจัดตั้งกลไก/คณะทำงานระดับสูงแบบ War Room โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ออกคำสั่ง เพื่อดำเนินงานป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โดยรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้บริการแบบ one-stop service เพื่อลดขั้นตอนการติดต่อหน่วยงานต่างๆ และครอบคลุมการกระทำผิดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. ในด้านกฎหมาย

ควรปรับปรุงกฎหมายเพิ่มบทลงโทษแก๊งคอลเซ็นเตอร์ และบรรจุมาตรการยึดทรัพย์สินและมาตรการภาษี เช่น เพิ่มบทลงโทษพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 กับเครือข่ายและผู้ให้การสนับสนุน โดยใช้มาตรการยึดทรัพย์สินและมาตรการภาษี เป็นต้น และปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา เพื่อกำหนดระวางโทษที่สูงสำหรับความผิดฐานฉ้อโกงในรูปแบบแก๊งคอลเซ็นเตอร์ และมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง โดยเฉพาะ พ.ร.ก. มาตรการป้องกันและปราบปรามการหลอกลวงทางออนไลน์ พรบ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่นๆ โดยมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่างๆ โดยคณะกรรมการระดับสูงที่ตั้งขึ้น

มีความพยายามในการแก้ปัญหา...

รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้มีกฎหมายเฉพาะสำหรับปราบปรามการหลอกลวงทางออนไลน์ เช่น จัดทำ พ.ร.ก. มาตรการป้องกันและปราบปรามการหลอกลวงทางออนไลน์ โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ในวันที่ 17 มีนาคม 2566 เพื่อกำหนดบทลงโทษการซื้อขายบัญชีม้า และให้ธนาคารสามารถระงับธุรกรรมที่ต้องสงสัย นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังออกมาตรการเพิ่มเติม เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดให้ธนาคารตรวจสอบชื่อเจ้าของเบอร์โทรศัพท์และชื่อบัญชีเงินฝากให้ตรงกัน และสำนักงาน กสทช. กำหนดให้ผู้ครอบครองซิมโทรศัพท์ลงทะเบียนยืนยันตัวตนเพื่อป้องกันการนำ SIM ไปใช้ทำผิดกฎหมาย เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม มาตรการดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาแก๊งคอลเซ็นเตอร์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่เนื่องจากขั้นตอนการแจ้งความ และระงับบัญชี ไม่สามารถตามทันกับกลุ่มมิจฉาชีพที่มักโอนเงินข้ามแดน อีกทั้งขบวนการดังกล่าวมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ เช่น เสาส่งสัญญาณมือถือปลอม (False Base Station) หรือที่เรียกว่า ปลากะเบน เพื่อส่งข้อความหลอกลวง และดูดเงินจากบัญชีของเจ้าของโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

3. ในด้านปฏิบัติการ

ควรตั้งหน่วยงานเฉพาะด้านเพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปราม และใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการตรวจสอบแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โดยเรียนรู้มาตรการแก้ปัญหาเชิงรุกในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาได้จัดทำทะเบียนห้ามโทรแห่งชาติ (National Do Not Call Registry) ซึ่งประชาชนสามารถลงทะเบียนได้โดยสมัครใจเพื่อห้ามไม่ให้เสนอขายผลิตภัณฑ์ทางโทรศัพท์ ที่ออสเตรเลีย มีการใช้ AI เพื่อจำแนกพฤติกรรมการส่งข้อความแปลกๆ และปิดกั้นเบอร์โทรศัพท์เหล่านั้นได้แบบเรียลไทม์ ที่สิงคโปร์ ได้นำ AI มาใช้เพื่อตรวจสอบและปิดเว็บไซต์หลอกลวง และเปิดช่องทางให้ประชาชนแจ้งข้อมูลการหลอกลวงผ่านโปรแกรม WhatsApp เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

4. ในด้านการขับเคลื่อนทางสังคม

ควรร่วมมือกับภาครัฐ ธุรกิจ และประชาสังคมเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคและสร้างความรู้ความเข้าใจในการหลอกลวงทางออนไลน์ โดยทำงานร่วมกับองค์กรต่างๆ เช่น สมาองค์กรของผู้บริโภค ภาควิชา โศภค กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ สถานศึกษา และสื่อสารมวลชน เพื่อสร้างเครื่องมือและรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการหลอกลวงทางไซเบอร์ และการใช้สื่อต่างๆ อย่างปลอดภัย โดยมีการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

สรุป

ปัญหาแก๊งคอลเซ็นเตอร์เป็นภัยคุกคามที่กำลังระบาดรุนแรง การจัดการกับปัญหานี้ที่ผ่านมาเป็นการตามแก้ปัญหา ทำให้ตามไม่ทันกับปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้น การแก้ปัญหาเชิงรุกทั้งทางด้านนโยบาย กฎหมาย การป้องกันปราบปราม โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและปัญญาประดิษฐ์ และการขับเคลื่อนทางสังคมเป็นส่วนสำคัญในการจัดการกับปัญหานี้ โดยประเทศไทยควรเรียนรู้แนวทางการแก้ปัญหาในต่างประเทศเพื่อปรับปรุง มาตรการแก้ปัญหาให้เท่าทันกับการปรับตัวของกลุ่มมิจฉาชีพดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ.(ม.ป.ป.). 18 กลโกงมิจฉาชีพ ใช้หลอกลวงเหยื่อบนโลกออนไลน์. สืบค้นจาก http://opc.police.go.th/OPC_Police/18-frauds-online วันที่ 22 กันยายน 2566
2. ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) (2565). Bi-monthly PAYMENT INSIGHT ฉบับที่ 14/2565 เรื่อง Financial Fraud: กลโกงทางการเงินใกล้ตัวกว่าที่คิด
3. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/crime/2695288> วันที่ 22 กันยายน 2566
4. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม (2566). รายงานสุขภาพคนไทย 2566. สืบค้นจาก <https://www.thaihealth.or.th/> วันที่ 29 กันยายน 2566
5. สืบค้นจาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/64947> วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2566
6. สืบค้นจาก <https://sakonnakhon.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/143054> วันที่ 29 กันยายน 2566
7. ดร.สมนทิพย์ จิตสว่าง.(2563).รายงานวิจัย เรื่อง “อาชญากรรมข้ามชาติ: ภัยคุกคามประเทศไทยเกี่ยวกับแก๊งคอลเซ็นเตอร์”
8. สืบค้นจาก https://www.the101.world/wp-content/uploads/2021/11/RDG6240041_full.pdf วันที่ 29 กันยายน 2566
9. สิทธิสร กระแสร์สุนทร และคณะ (2565). แนวทางการแก้ไขปัญหาฉ้อโกงทางโทรศัพท์ (แก๊งคอลเซ็นเตอร์). Policy Brief ฉบับที่ 1 ปี 2565 กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้เขียน ผศ.ดร. สักกรินทร์ นิยมศิลป์ | กาญจนา เทียนลาย

รายงานสุขภาพคนไทยดำเนินการโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) ตั้งแต่ปี 2546 อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีมีบทบาทในการนำเสนอข้อมูลสถานการณ์และประเด็นสำคัญด้านสุขภาพโดยข้อมูลและองค์ความรู้ทำหน้าที่ในการชี้ประเด็นปัญหาทางสุขภาพที่สำคัญของประเทศ ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการนโยบายในอนาคต

<https://www.thaihealthreport.com>

<https://www.facebook.com/Thaihealthreport>